

Михайлишин Романа Романівна

Львівський національний університет імені Івана Франка
старший викладач кафедри початкової та корекційної освіти,
методист Педагогічного коледжу

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Сучасний етап розбудови національної системи освіти, її модернізація підвищують вимоги до професійно-педагогічної підготовки педагогів, зокрема вчителів початкових класів.

Професійно-педагогічна підготовка майбутніх фахівців у галузі початкової освіти як складний, багатогранний і тривалий процес здійснюється протягом усього періоду навчання студентів системою навчально-виховної роботи. Одним із засобів успішної підготовки студентів до педагогічної діяльності є педагогічна практика, яка максимально наближена до професійної діяльності вчителя та забезпечується у реальних педагогічних умовах.

Педагогічна практика виступає органічною складовою єдиного навчально-виховного процесу, психолого-педагогічної і методичної підготовки майбутнього вчителя, пов'язуючи теоретичне навчання студента у вузі з його майбутньою самостійною роботою в школі, сприяє формуванню творчого ставлення до педагогічної діяльності, визначає рівень його професійної здатності, педагогічну спрямованість.

Питання педагогічної практики як однієї з важливих форм навчального процесу висвітлено в працях П.Волобуєва, І.Зеленського, П. Мостового, Д.Орехова, Я.Резника, А.Сосновського, М.Шатунова, Л. Зойтової, М.Костриці, М.Крачима, В. Майбороди, В.Обозного, О.Тімець, Л.Сігаєвої та інші.

Вдосконалення процесу підготовки педагогічних кадрів є предметом дослідження багатьох науковців. Так, М.Згуровський акцентує увагу на специфіці підготовки кадрів у сучасних умовах, М.Вашуленко, О.Поментун,

О.Савченко – подають наукові основи підготовки майбутніх учителів початкових класів у вищих педагогічних навчальних закладах. В.Дороз розглядає особливості організації педагогічної практики для магістрів.

Структура педагогічної практики орієнтована на формування особистості майбутнього вчителя, застосування теоретичних знань у практичній діяльності; засвоєння педагогічних умінь, вивчення та аналіз педагогічного досвіду. У педагогічній практиці реалізуються всі компоненти педагогічної діяльності – мета, мотиви, зміст, організація, функції, результати, контроль, самоконтроль.

Метою педагогічної практики є не лише набуття студентами досвіду практичної педагогічної діяльності, але і становлення професійної спрямованості їх особистості.

Реалізація цієї мети вимагає вирішення студентами таких завдань:

- ✓ Вдосконалення знань студентів у процесі їх застосування для здійснення педагогічного процесу.
- ✓ Розвиток у студентів уявлень про роботу школи.
- ✓ Становлення у студентів педагогічних умінь:

а) пов'язаних з діагностикою якості знань і умінь, рівня їх вихованості, вивченням вікових та індивідуальних особливостей, виявленням особливостей розвитку учнівського колективу, зі здійсненням самоаналізу педагогічної діяльності; б) проектних методів і технологій навчання та виховання; в) організаторських, направлених на здійснення своєї педагогічної діяльності і на керівництво активною діяльністю учнів, розвиток їх ініціативи і самостійності; г) комунікативних, пов'язаних з вербальним і невербальним спілкуванням студента-практиканта.

- ✓ Розвиток у студентів педагогічних здібностей, професійно значущих якостей особистості вчителя.

Необхідною умовою організації практичної підготовки є різностороння організація студента на всі сфери педагогічної діяльності: навчальну діяльність учнів і її методичне забезпечення, власне виховну взаємодію і його організацію, дослідницько-пошукову роботу і оволодіння її методикою.

В основу організації практики беруться такі принципи: зв'язок практики з життям; відповідність її змісту сучасним вимогам; навчальний характер практики; наступність усіх видів практики, систематичність, послідовність і неперервність практики; поступове ускладнення змісту, форм і методів організації, видів діяльності студентів від курсу до курсу; комплексний характер практики на всіх її етапах, єдність навчальної і виховної роботи студентів; взаємозв'язок практики з вивченням теоретичних курсів і позанавчальною діяльністю студентів; диференційований характер практики з урахуванням специфіки спеціальності чи додаткової спеціалізації та індивідуальних особливостей студентів.

У системі професійно-педагогічної підготовки вчителя педагогічна практика виконує функції: навчальну, розвивальну, виховну, діагностичну.

Навчальна функція передбачає актуалізацію, поглиблення і застосування теоретичних знань, формування педагогічних умінь і навичок, розвиток пізнавальної і творчої активності майбутніх учителів, розвиток їх педагогічного мислення. У ході здійснення *виховної* функції формується світогляд студентів, їхня соціальна активність, професійно-педагогічні якості особистості учителя-вихователя. У зміст *діагностичної* функції входить перевірка рівня професійної направленості майбутніх учителів, ступеня їх професійної підготовленості і придатності до педагогічної діяльності.

Під час педагогічної практики студент навчається системному підходу в педагогічній діяльності, забезпеченню цілісності педагогічного процесу. В процесі здійснення педагогічної діяльності розвиваються педагогічні здібності і професійно значущі якості особистості. Педагогічна практика дозволяє студентові відчувати педагогічну діяльність, в ході якої починає формуватися педагогічна свідомість, мотивація до майбутньої професійної діяльності.

Проектуючи організацію педагогічної практики, необхідно орієнтуватися не лише на виконання її програми, а й підходити до кожного студента як до особистості, цілеспрямовано і послідовно розкриваючи в ньому особисті і професійні сторони.

В процесі педагогічної практики формуються професійно-педагогічні уміння і навички: планувати та організовувати навчально-виховну роботу в школі; проводити уроки різних типів з усіх предметів початкової школи, використовувати інноваційні технології навчання і виховання в роботі з дітьми; проявляти творчість у навчально-виховній діяльності; вивчати вікові та індивідуальні особливості молодших школярів, проектувати їх розвиток; вести шкільну документацію; вивчати, аналізувати перспективний педагогічний досвід учителів початкової школи; проводити експерименти і мікродослідження; збирати, аналізувати, відбирати та оформляти матеріали для курсових, випускних робіт.

У процесі педагогічної практики можна повною мірою осмислити педагогічні явища і факти, закономірності і принципи навчання та виховання, оволодіти професійними уміннями, досвідом практичної діяльності. Перехід суспільства на ринкові відносини ставить учителя перед необхідністю виконувати нові функції. Ускладнення ж функцій сучасного вчителя вимагає формування у студентів педагогічних закладів таких особистісних і професійних якостей, які б дозволили їм без особливих труднощів розпочати трудовий шлях у постійно змінюваних умовах діяльності сучасної школи.

Список використаних джерел

1. Завалевський Ю.І. Конкурентноспроможний вчитель: теорія і практика : навч. пос. / Ю.І. Завалевський. – Чернівці : Букрек, 2010. – С.57-137.
2. Кіт Г.Г. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вчителя початкових класів : навч-метод. пос. – Вінниця : [Б. в.], – 2004. – 227с.
3. Переддипломна педагогічна практика (II освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») [методичні рекомендації] / [укл. Казакова Н.В] – Хмельницький : Вид-во ХГПІ, 2004. – 51с.